

УДК 271.2(477+470+571)''1686''

Дєдков М. В.¹, Балазан Я. С.²

¹ канд. іст. наук, проф. ЗНТУ

² студ. гр. БАД-118 ЗНТУ

«ПЕРЕДАЧА» КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ МОСКОВСЬКОМУ ПАТРІАРХАТУ У 1686 РОЦІ

Розглянемо передумови та наслідки «передачі» Київської митрополії Московському патріархату у 1686 році.

Київська митрополія спочатку була однією з єпархій (округів) Вселенського Престолу, але через політичні обставини неодноразово ділилася на дві або три митрополії. Після завоювання України Московська держава робить зусилля, щоб також підпорядкувати Київську митрополію патріарху Московському. Передача Київської митрополії, згідно з документами, відбулася на прохання російських монархів, патріарха Московського і гетьмана України за згодою Османської держави [1].

Підпорядкування Київської митрополії Московському патріарху, як це відображено в актах та інших джерелах, було реалізовано спочатку без дозволу Константинопольської Церкви. Також згадується, що Київський митрополит повинен визнавати патріарха Московського своїм *«старцем и наставником»*. Таким чином, очевидно, що мова йде тільки про дозвіл висвячувати митрополита Київського, а не про повну відмови від юрисдикції [2].

Єдиний збережений в грецькому оригіналі текст говорить: *«патриарх Московский нынешний и будущий имеет разрешение рукополагать его»*. Таким чином, він роз'яснює процедуру, яка полягає в *«рукоположении по разрешению»*. Крім того, щодо єпископів, духовенства і мирських властей Київської митрополії вказується, що *«им будет позволено, когда есть необходимость ... избирать того, кого они хотят»*. Незважаючи на те, що російський переклад цього акту, як і текстів, що збереглися тільки в перекладі, говорить про *«воле»* рукоположення і обрання, мова йде про дозвіл і жодним чином не про право або прерогативи [3].

Отже, всі документи оголошують три умови, при яких була зроблена ця поступка: 1) обрання митрополита єпископами, кліриками і знаттю з дозволу та за наказом гетьмана, 2) спільне поминання як Вселенського патріарха, так і Московського (першого заради його привілеїв, тобто першості честі і юрисдикції над митрополією Київської і всієї Русі, а другого в зв'язку з рукоположенням митрополита патріархом Московським), 3) збереження всіх привілеїв митрополита Київського. Жодне з умов цієї передачі не було дотримано Російською Церквою: вибори митрополита перейшли в руки Російського Синоду, поминання Вселенського патріарха припинилося, і привілеї митрополита були скасовані, навіть сама митрополія перестала існувати як церковна одиниця [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Переход Украинской православной церкви под юрисдикцию Московского патриархата [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://hram.in.ua/biblioteka/istoriia/344-o-nekotorykh-natsional-nykh-osobennostyakh-ili-kak-kievskaya-tserkov-pereshla-v-poslushanie-tserkvi->

moskovskoj-m-v-kharishin/3852-glava-iv-perekhod-ukrainskoj-pravoslavnoj-tserkvi-pod-yurisdiksiyu-moskovskogo-patriarkhata

2. Присоединение Киевской митрополии к Московскому патриархату: как это было. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: https://risu.org.ua/ua/index/monitoring/religious_digest/34020

3. Грамота Дионисия: документальное свидетельство аннексии Украинской православной церкви. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.ukrinform.ru/rubric-society/2446125-gramota-dionisia-dokumentalnoe-svidetelstvo-anneksii-ukrainskoj-pravoslavnoj-cerkvi.html>

4. Об обстоятельствах воссоединения Киевской митрополии с Московским патриархатом в конце ХУПв. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://pravoslavie.ru/37969.html>